

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ШВЕЙЦАРСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
НАУКОВА ФУНДАЦІЯ

ШВЕЙЦАРСЬКА АГЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ТА
СПІВРОБІТНИЦТВА УНІВЕРСИТЕТ САНТ-ГАЛЕН

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

17-18 БЕРЕЗНЯ 2015 р.

Київ НУХТ 2015

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

ШВЕЙЦАРСЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА ФУНДАЦІЯ

**ШВЕЙЦАРСЬКА АГЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ТА
СПІВРОБІТНИЦТВА
УНІВЕРСИТЕТ САНТ-ГАЛЛЕН**

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС»**

17-18 БЕРЕЗНЯ 2015 р.

Київ НУХТ 2015

Імплементація сучасних технологій навчання у навчальний процес: Матеріали статей міжнародної наукової конференції, Київ, 17-18 березня 2015 р.: Матеріали статей. — К.: НУХТ, 2015. — 471 с.

У збірник ввійшли тези доповідей учасників міжнародної наукової конференції, в яких розглянуто питання впровадження кейс-стаді в навчальний процес, актуальні проблеми впровадження сучасних технологій навчання, використання активних та інтерактивних методів навчання, сучасні методики навчання при викладанні дисциплін для засвоєння професійних компетенцій.

Розраховано на аспірантів, викладачів, науковців, яких цікавлять питання, пов'язані з інноваційними технологіями навчання.

Матеріали конференції надруковано в авторській редакції.

Редакційна колегія: Т.Л. Мостенська, Н.С. Скопенко, І.В.Федулова, О.С. Ралко, А.С. Сахненко (секретар), Т.Г. Мостенська (секретар).

Рекомендовано вченою радою НУХТ
Протокол № 7 від 19 лютого 2015 р.

© НУХТ, 2015

Implementation of modern educational technologies in educational process: Reports of International Scientific Conference, Kyiv, 17-18 March 2015: Abstracts. - K.: NUFT, 2015. - 471 p.

The collection includes reports of International Scientific Conference, in which are considered background of the implementation of case studies into educational process, up-to-date problems of introduction of modern educational technologies, using active and interactive teaching methods, modern methods for teaching courses aimed to obtaining professional skills.

The book is designed for PhD students, professors and researchers who are interested in issues related to innovative technology training.

Materials of the conference published in author's edition.

The editorial board: T.L. Mostenska, N. Skopenko, I. Fedulova, O. Ralko, A. Sakhnenko (secretary), T.G. Mostenska (secretary).

Recommended for publishing by Scientific Commission of National University of Food Technologies (Kyiv, Ukraine) on 19 February, 2015 (protocol nr.7)

© NUFT, 2015

дення і можливості їх використання у навчальному процесі	
Темчишина Ю.Л. Посилення інформаційно-аналітичної компетенції у підготовці фахівців економічного профілю на основі сучасних інформаційних технологій	241
Тригуб І.П. Впровадження в навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій: переваги та недоліки	246
Тюха І.В. Технології навчання в сучасній вищій школі	253
Цуруль О.А. Технологія розвитку критичного мислення у змісті методичної підготовки сучасного вчителя біології	260
Шапран Л.Ю. Організація самостійної роботи студентів з використанням мультимедійних технологій у процесі вивчення іноземних мов	264
Яненко Л.П. Проблема системності при імплементації сучасних технологій навчання	270
СЕКЦІЯ 3	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	
Чала К., Межинська-Бруй О. Активне навчання	275
Годованець Т.Ю. Формування соціокультурної мовленевої компетенції студентів. Практичний аспект	276
Дорошкевич А.С. Активизация познавательной деятельности студента путем использования мультимедийных технологий	281
Дудка Т.Ю., Бондарина Л.В., Огородник І.О. Модернізація системи підготовки кадрів туристичної індустрії в Україні	285
Ейвас Л.Ф. Технологічні підходи в системі підготовки вчителів ДПМ	290
Іщенко Т.І., Неміріч О.В., Гавриш А.В. Парадигма менеджменту освіти в переходному та сучасному суспільстві	297
Єлова Т.А. Професійне самовизначення в юнацькому віці	301
Єремічук С.М., Осницька Я.Г., Бурлука В.В. Застосування ментальних карт (MIND MAPS) у викладанні англійської як складової частини курсу анатомії людини	305
Ковбаса В.М., Махинько В.М., Грищенко А.М. Олімпіада за напрямом «Харчові технології та інженерія» як засіб мотивації студентів та діагностики їх знань	310
Коломієць А.А. Критерії відбору текстів для навчання	317

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЗМІСТІ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ

Цуруль О.А., к.п.н.,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,

Київ, Україна

В умовах розвитку інноваційних процесів та ціннісно-сислової варіативності змісту сучасної освіти потребують оновлення науково-методичні підходи її організації. Однією з інноваційних педагогічних технологій є технологія розвитку критичного мислення.

Критичне мислення як особливий тип мислення людини спрямоване на самостійне розв'язання конкретної пізнавальної чи життєвої проблеми через її всебічний розгляд на основі різних джерел інформації, визначення шляхів розв'язання цієї проблеми, їх оцінювання й обґрунтований вибір одного з них з постійною рефлексією та корекцією власної мисленнєвої діяльності. Критичне мислення – це система мисленнєвих стратегій і комунікативних якостей, що забезпечують ефективну взаємодію з інформаційними реаліями [2].

Педагогічна технологія розвитку критичного мислення – це система навчальних стратегій, методів і прийомів, запровадження яких передбачає аутентичну мету діагностику та дотримання таких комунікативних і поведінкових умов: повага до особистості учня, прийняття різноманітних точок зору, врахування індивідуального стилю навчальної діяльності, готовність до виправданого ризику тощо.

Основу технології розвитку критичного мислення становить триетапний процес: виклик – осмислення – рефлексія [1]:

1 фаза – виклик – спрямована на актуалізацію знань, що пов'язані з обговорюваною темою, на виявлення індивідуальних труднощів і прогалин в знаннях, на усвідомлення та формулювання індивідуальних цілей навчальної діяльності;

2 фаза – осмислення – передбачає активне сприйняття навчального

матеріалу та його самостійне зіставлення із одержаними раніше знаннями, пошук відповідей на поставлені раніше запитання, корекцію власних цілей навчання;

3 фаза – рефлексія – спрямована на систематизацію і оцінювання отриманої інформації, формулювання нових запитань та виокремлення цілей подальшої пізнавальної діяльності.

Технологія розвитку критичного мислення має унікальний набір прийомів і технік («Читаємо, думаємо, працюємо», «Читаємо, думаємо, обмінюємося ідеями», «Читання з позначками», асоціативний куц, щоденник подвійних спостережень, «Знаю, хочу знати, дізнався», експерти проти журналістів, атака на вчителя, атака на учня, листування, метод шести капелюхів, порожній стілець, письмове есе-роздум, дискусія, торнадо, мозковий штурм, джигсоу, кластери тощо), які дозволяють на уроці створювати ситуацію мислення. Матеріалом для такої ситуації можуть служити навчальні тексти, параграфи підручників, уривки наукових статей, художні твори, відеофільми тощо.

Ознайомлення студентів-майбутніх учителів біології з теоретичними засадами та шкільною практикою реалізації технології розвитку критичного мислення здійснюється за авторською методикою під час лабораторного заняття «Використання технології розвитку критичного мислення в навчально-виховному процесі з біології» (у межах опанування третього змістового модуля методики навчання біології «Засоби, методи, форми організації навчання та діагностики навчальних досягнень учнів з біології»).

Особливістю запропонованої методики є те, що методи та стратегії технології розвитку критичного мислення є одночасно і предметом пізнавальної діяльності студентів, і провідними у формуванні відповідних методичних знань та умінь. Так, зокрема, студентам пропонується прочитати текст з позначками під час ознайомлення з науковими статтями, що розкривають особливості реалізації технології розвитку критичного мислення у навчально-виховному процесі з біології у ЗНЗ.

На наступному етапі аудиторна робота організовується за методом порожнього стільця: 1) викладач пропонує чотири тези, що розкривають

поняття «критичне мислення» (критичне мислення – це здатність роздумувати об’єктивно, критичне мислення – це логічний аналіз, критичне мислення – це наукове мислення та критичне мислення – вид інтелектуальної діяльності людини); 2) студенти, переходячи від однієї тези до іншої, визначають, яка із них відповідає їхній позиції. Так створюються малі групи для дискусії, кожна група протягом 10-15 хвилин обговорює зміст тези, фіксуючи аргументи, що підтверджують вибір, після обговорення в малих групах перед кожною із них ставиться стілець, на який запрошується представник групи, щоб висловити думки стосовно обговорюваної теми (час виступу обмежений).

Активний характер пізнавальної діяльності студентів забезпечує і метод кластерів: на дошці на окремому аркуші паперу написано ключове поняття «технологія розвитку критичного мислення», студенти на окремих аркушах записують слова, що виражають ідеї, факти, образи до означеного поняття, а фіксуючи свій аркуш на дошці, кожен студент обґрунтовує написане.

Під час групової роботи майбутні учителі розробляють фрагменти уроків біології-10 з тем «Неорганічні речовини» та «Органічні речовини», під час яких застосується метод «Асоціативний куш».

Узагальнювальна бесіда будується за запитаннями:

- Охарактеризуйте учня, який мислить критично.
- Як така здатність особистості впливає на вибір форм та методів організації навчального процесу з біології в основній та старшій школі?
- Як критичне мислення може стати підставою для формування здатності до життєтворчості?

У межах самостійної позааудиторної роботи студентам пропонуються такі завдання:

1. До однієї з тем біології-10 складіть запитання Сократа.
2. Розробіть фрагмент уроку з теми «Неорганічні речовини» (або «Органічні речовини», на Ваш вибір), під час якого застосується метод «Кластери». Підготуйтеся до його моделювання.

Поглиблення та розширення знань майбутніх учителів про організацію навчального процесу з біології у ЗНЗ за технологією розвитку критичного мислення та розвиток відповідних умінь здійснюється в умовах індивідуальної науково-дослідницької роботи студентів і під час педагогічних практик.

Література:

1. Загашев И.О. Критическое мышление: технология развития / И.О. Загашев, С.И. Заир-Бек. – СПб: Альянс-Дельта, 2003. – 284 с.
2. Ковальчук В.І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу / В.І. Ковальчук. – К. : Шкільний світ, 2011. – 128 с.